

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Landenbeleid Syrië

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

1. Aanleiding

Op 7 augustus jl. is het ambtsbericht Syrië gepubliceerd. Het ambtsbericht beslaat de periode van juni 2022 tot en met juli 2023. Naar aanleiding hiervan is beoordeeld of het landgebonden asielbeleid Syrië aanpassingen behoeft.

In het huidige landgebonden beleid Syrië is opgenomen dat een vreemdeling uit Syrië bij of na terugkeer vanuit het buitenland in beginsel een reëel risico loopt op ernstige schade en in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel.

Dit algemene uitgangspunt geldt niet in de volgende gevallen:

- De vreemdeling is een actieve aanhanger van het regime; of
- Uit de individuele feiten en omstandigheden is gebleken dat de vreemdeling bij of na terugkeer naar Syrië geen risico (meer) loopt op ernstige schade. Hiervan is in het bijzonder sprake indien betrokkene na een eerder vertrek uit Syrië is teruggereisd naar Syrië.

Ondanks het algemene uitgangspunt ten aanzien van terugkeer ligt bij de beoordeling van de asielaanvraag in eerste instantie de nadruk op de individuele merites van de zaak in het kader van de beoordeling van vluchtelingschap. Hier maken tevens mogelijke handelingen als bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag of andere vormen van schending van de openbare orde onderdeel van uit.

2. Geadviseerd besluit

1. Een recente beleidswijziging naar aanleiding van Hof jurisprudentie geeft aanleiding om vast te stellen óf en zo ja welke gradatie van artikel 15c van toepassing is op (delen van) Syrië. Deze beoordeling vindt langs een glijdende schaal plaats. U wordt geadviseerd om:
 - Voor geen enkele provincie de hoogste gradatie (*mere presense*) aan te nemen;
 - Voor de provincies Idlib, Aleppo, Daraa, Deir Ez-Zour, Raqqa en Hassaka aan te nemen dat er sprake is van een hoge mate van willekeurig geweld waarbij de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden ervoor kunnen zorgen dat een reëel risico op ernstige schade onder artikel 15c aangemerkt wordt.

- voor de (overige) provincies Damascus (stad), Damascus (rif/provincie), Latakia, Tartous, Homs, Hama, Quneitra en Suweida aan te nemen dat de ondergrens om toepassing te kunnen geven aan de glijdende schaal van artikel 15c niet wordt gehaald.

2. U wordt geadviseerd het uitgangspunt dat een vreemdeling uit Syrië bij terugkeer vanuit het buitenland in beginsel een reëel risico loopt op ernstige schade te continueren. Dit vanwege het reële risico dat een Syrische vreemdeling loopt bij de feitelijke terugkeer op legale wijze in Syrië.

De daarbij geformuleerde uitzonderingen, in het landgebonden beleid voor Syrië blijven behouden.

3. Daarnaast wordt u geadviseerd het landgebonden beleid te wijzigen door de volgende risicogroepen op te nemen:
 - personen die voor vertrek uit Syrië directe en significante kritiek in het openbaar leverden op de Syrische autoriteiten, dan wel de plaatselijke machthebbers en waarvan aannemelijk is dat zij thans in de negatieve belangstelling staan van deze machthebbers;
 - Lhbtbi personen

Voorts wordt u geadviseerd het landgebonden asielbeleid voor Syrië te behouden op de volgende onderdelen:

- Burgers kunnen geen bescherming van de autoriteiten of internationale organisaties verkrijgen;
- Er is geen binnenlands beschermingsalternatief aanwezig in Syrië;
- Er is in Syrië in algemene zin geen sprake van adequate opvang voor alleenstaande minderjarigen.

Indien u hiermee instemt, wordt de Kamer hierover met bijgaande brief geïnformeerd (bijlage 1).

3. Kernpunten

In de huidige verslagperiode was er in Syrië nog altijd sprake van verschillende gewapende conflicten tussen verscheidene strijdende partijen. De gewapende strijd is, in vergelijking met de eerste jaren van de oorlog, echter niet meer zo hevig. De informatie uit het ambtsbericht laat een verdere verbetering in de veiligheidssituatie (voor wat betreft aard, frequentie en gevolgen van het geweld) in sommige delen van Syrië zien. Geweld vond met name aan de grenzen van de controlegebieden plaats. Uit het ambtsbericht blijkt dat in de provincies Damascus (stad), Latakia en Quneitra de minste burgerslachtoffers vielen. In de stad Damascus werden controleposten weggehaald en was het straatbeeld weer bijna zoals voor het conflict.

Naar aanleiding van een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (in zaak C-125/22) wordt een nieuw beleidskader voor artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn toegepast. Als gevolg van deze uitspraak moeten bij de beoordeling of sprake is van willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict in het kader van artikel 15c, ook de individuele omstandigheden mee worden gewogen om te kunnen beoordelen of er sprake is van een reëel risico op ernstige schade. Dit heeft tot gevolg dat er niet langer enkel sprake is van een 15c-situatie indien iemand louter vanwege zijn aanwezigheid te vrezen heeft, maar dat er dus ook een lagere gradatie van 15c mogelijk is waarbij door middel

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

van de individuele omstandigheden het reële risico aannemelijk gemaakt kan worden. Zie in de bijlage de gemaakte afwegingen om te komen tot de geadviseerde beoordeling voor de verschillende provincies van Syrië. Zie de conclusie van deze beoordeling onder punt 1 van geadviseerd besluit en onder ad. 1 van de toelichting.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Een grote bron van algemene onveiligheid vormden gedurende de verslagperiode de repressieve acties en mate van willekeur vanuit de Syrische regering en de (de facto) autoriteiten in andere controlegebieden. Volgens het ambtsbericht was er in heel Syrië sprake van arrestaties, detenties en ontvoeringen van tegenstanders van de Syrische autoriteiten zonder rechtsgrondslag. In dat opzicht is de situatie niet wezenlijk anders dan tijdens de verslagperiode van het voorgaand ambtsbericht. Ook lijken ontvoeringen een verdienmodel geworden.

Uit het ambtsbericht blijkt dat Syriërs die vanuit het buitenland terugkeren in contact zullen komen met de autoriteiten en "een screening (...) ondergaan alvorens te kunnen terugkeren". Voorts konden volgens het ambtsbericht Syriërs bij terugkeer naar regeringsgebied worden geconfronteerd met een groot aantal mensenrechtenschendingen, "waaronder willekeurige detentie, marteling, gedwongen verdwijningen, afpersing en mishandeling door de Syrische autoriteiten". Hierbij is van belang dat sprake is van willekeur en repressie van (met name) de Syrische regering, maar het onduidelijk is op welke schaal dit plaatsvindt en of daarmee iedere willekeurige Syriër bij terugkeer een reëel risico loopt op ernstige schade. Het beeld dat geschetst wordt in het ambtsbericht ten aanzien van terugkeer geeft echter aanleiding u te adviseren het huidige uitgangspunt in het landgebonden beleid voor Syrië te handhaven. Dit wordt onder ad. 2 op pagina 6 nader toegelicht.

Bovenstaande en de - weliswaar kleine - stappen die zijn waar te nemen naar een verbeterde mensenrechtensituatie geeft wel eens te meer aanleiding om toekomstige ontwikkelingen nauwgezet te volgen. Er zal specifiek aandacht voor worden gevraagd in de op te stellen Terms of Reference voor het door het Ministerie van Buitenlandse Zaken op te stellen ambtsbericht dat naar verwachting eind 2024 wordt uitgebracht.

4. Toelichting

4.1 Achtergrond veiligheids- en humanitaire situatie in Syrië

In de verslagperiode was er in Syrië nog altijd sprake van verschillende gewapende conflicten tussen verscheidene strijdende partijen. De gewapende strijd is, in vergelijking met de eerste jaren van de oorlog, echter niet meer zo hevig. De rechtsstaat functioneert niet en misdaden, met name gepleegd door aan de regering Assad gelieerde partijen en individuen, bleven straffeloos. Het Syrische veiligheidsapparaat en aan de Syrische overheid gelieerde milities werden "in verband gebracht met buitengerechtigde executies en moorden". In heel Syrië hielden veel verschillende (gewapende) groeperingen, milities en criminele groepen zich bezig met criminele activiteiten, onder andere ontvoering en afpersing.

De vier controlegebieden die door het conflict in Syrië zijn ontstaan bleven in de verslagperiode in omvang en bestuursvorm nagenoeg ongewijzigd. De Syrische autoriteiten hebben in elk geval in naam nog altijd het grootste controlegebied onder hun hoede, hoewel zij de facto "steeds meer controle in overheidsgebied prijsgeven" aan niet aan de autoriteiten gelieerde facties, met name buiten de grote steden. Ook in de gebieden onder controle van oppositionele partijen – de

Syrian Interim Government (SIG), de Syrian Salvation Government (SSG) en Autonome Bestuur van Noord- en Oost-Syrië (AANES) – zijn verschillende (gewapende) sub-groeperingen actief die wijken, enclaves of dorpen onder hun controle hebben.

Met name “aan de grenzen van de verschillende controlegebieden” vonden nog altijd gevechten plaats. Er is in deze en eerdere verslagperiodes geen duidelijke trend (verhoging of verlaging) te zien in het totaal aantal dodelijke slachtoffers in Syrië door ‘geweld tegen burgers’; de aantallen fluctueren. Het aantal dodelijke burgerslachtoffers lag in 2022 en 2021 rond de 1627 en 1558 en in 2020 tussen de 1528 en 1734, hoewel deze aantallen per tellende organisatie verschillen. Het gaat hierbij om slachtoffers van “voornamelijk (gerichte) beschietingen, maar ook bijvoorbeeld bij luchtaanvallen, door landmijnen en als gevolg van marteling”. Voor Syriërs in de verschillende gebieden ziet het gevaar vanuit de aldaar controlerende partijen er verschillend uit. Met name in de gebieden onder oppositionele controle vonden geweldsoplevingen, luchtaanvallen en gevechten tussen rivaliserende rebellengroepen plaats.

Sommige gebieden onder controle van de Syrische autoriteiten werden ook gekenmerkt door regelmatige oplevingen van geweld. Dit vond met name in Daraa en in het grensgebied met SSG-gebied plaats. Er waren echter ook gebieden die relatief weinig met geweld geconfronteerd werden. In de hoofdstad Damascus, Latakia en Quneitra vielen de minste burgerslachtoffers, te weten respectievelijk 4, 3 en 1. Het ambtsbericht beschrijft dat bronnen meldden dat de hoofdstad Damascus – met name het centrum – en grote delen van de provincie Latakia – behalve het deel dat grenst aan SSG-gebied – gebieden zijn waar de veiligheidssituatie in vergelijking met de rest van Syrië stabiel leek. Voorts meldt het ambtsbericht specifiek ten aanzien van de stad Damascus dat in de huidige verslagperiode “alle controleposten in het centrum van de hoofdstad [zijn] weggehaald vanwege de verbeterde veiligheidssituatie in de stad” en dat het straatbeeld weer bijna zo was als voor het conflict. Er vonden wel verschillende incidenten (bijvoorbeeld aanslagen) in en rond de stad plaats. In de voorgaande verslagperiodes werden lokale verzoeningsovereenkomsten getekend waarmee de autoriteiten zonder militaire strijd de controle over deze gebieden geleidelijk of na jaren van bombardementen en belegering herkregen. Deze overeenkomsten verbeterden de veiligheidssituatie in de desbetreffende gebieden, zoals Daraa en Oost-Ghouta, niet. Die bleef ten tijde van de huidige verslagperiode slecht en instabiel. In met name Daraa kwamen “aanslagen op militair personeel van het Syrische leger, mensenrechtenactivisten, overheidspersoneel en op voormalige strijders van de oppositie” veelvuldig voor. Tijdens de huidige verslagperiode kwamen geen nieuwe lokale verzoeningsovereenkomsten tot stand.

Ontvoeringen lijken een verdienmodel te zijn geworden voor verschillende partijen in Syrië. “Met name de Syrische autoriteiten en regeringsgezinde milities werden in verband gebracht met dergelijke praktijken”. Mensen “werden op willekeurige basis ontvoerd en werden pas vrijgelaten als hun familie geld aan de ontvoerders heeft betaald”. In de huidige verslagperiode ging het hierbij met name om rijke zakenmensen. Ook werden “zelfs aan de Syrische overheid loyale zakenmensen [...] het slachtoffer van ontvoeringen door het Syrische veiligheidsapparaat of milities en werden pas vrijgelaten na het betalen van losgeld”.

Naast ontvoeringen, bleef ook van arrestaties en detenties zonder rechtsgrondslag sprake. “De autoriteiten van de verschillende controlegebieden werden alle in verband gebracht met willekeurige arrestaties en detenties van

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

burgers". De Syrische autoriteiten waren voor verreweg het grootste gedeelte verantwoordelijk. Het ambtsbericht verwijst naar een onderzoek van de onafhankelijke onderzoekscommissie van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties (COI: Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic) waarin gesteld wordt dat "in overheidsgebied willekeurige detentie, waarbij slachtoffers ook de dood vonden door onder andere marteling en mishandeling, systematisch bleven." Het ambtsbericht stelt dat er door de willekeur geen eenduidig beeld kan worden gegeven wanneer iemand opgepakt kon worden. "Eenieder die door de Syrische autoriteiten als opposant of bedreiging voor de zittende machthebbers gezien werd, liep het risico om gearresteerd te worden." Het kwam ook voor dat personen werden gearresteerd "puur en alleen om losgeld voor hun vrijlating te vragen". De omstandigheden in de gevangnissen en detentiecentra waren slecht en in veel gevallen zelfs levensbedreigend. In maart 2022 werd een wet aangenomen die marteling strafbaar stelde, wat echter niet tot stoppen van de praktijk heeft geleid. "De drempel om tot martelingen over te gaan was volgens een vertrouwelijke bron sinds het begin van het conflict – toen overheidsfunctionarissen aan het begin van het conflict zelfs kinderen martelden – niet veranderd."

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

De humanitaire situatie in Syrië, specifiek de toegang tot basisvoorzieningen, is in de huidige verslagperiode verslechterd. "De Syrische autoriteiten en veiligheidstroepen blokkeerden in bepaalde gevallen de toevoer van brandstof en voedsel naar andere controlegebieden en naar voormalige oppositiegebieden in overheidsgebied." Ook meldt het ambtsbericht dat bijna negentig procent van alle Syriërs in armoede leefde en naar schatting 15.3 miljoen Syriërs humanitaire hulp nodig hadden (de totale bevolking van Syrië bedraagt circa 23 miljoen). Dat was het hoogste aantal mensen in nood sinds het begin van het conflict. De verslechterde humanitaire situatie gold voor nagenoeg heel Syrië. Al waren de leefomstandigheden in bepaalde gebieden beter dan in de rest van Syrië.

Ad 1. Beoordeling van de toepasselijkheid van artikel 15c voor Syrië

Voor Syrië heeft niet eerder een 15c beleid gegolden. Nu een 15c situatie zich niet langer beperkt tot de uitzonderlijke veiligheidssituatie (de hoogste gradatie van willekeurig geweld, *mere presence*) en ook bij een lager niveau van willekeurig geweld sprake kan zijn van een reëel risico op ernstige schade in de zin van artikel 15c, is een nadere beoordeling noodzakelijk.

Bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van een 15c-situatie dient in eerste instantie beoordeeld te worden of er sprake is van een gewapend conflict in de zin van artikel 15c. Gelet op informatie zoals die volgt uit het ambtsbericht is dit in Syrië het geval. Vervolgens worden per provincie de volgende elementen in samenhang gewogen om de intensiteit van het willekeurig geweld en de daaraan gerelateerde mate van het risico dat een burger hier slachtoffer van kan worden te bepalen:

- de vraag of partijen bij het conflict oorlogsmethoden hanteren die de kans op burgerslachtoffers vergroten of burgers als doelnemen;
- de vraag of het gebruik van die methoden wijdverbreid is bij de strijdende partijen;
- de vraag of het geweld wijdverbreid is of plaatselijk;
- de vraag of er een veiligheidsstructuur aanwezig is;
- de intensiteit van de gewapende confrontaties en het organisatieniveau van de betrokken strijdkrachten;
- de aantallen doden, gewonden en ontheemden onder de burgerbevolking ten gevolge van de strijd.

De gewapende strijd in Syrië is minder hevig dan voorheen. De ontwikkelingen in Syrië en de mate van willekeurig geweld geven geen aanleiding om te concluderen dat sprake is van een situatie waarbij ieder individu door enkel aanwezig te zijn het risico op ernstige schade loopt. Dit geldt voor alle provincies.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Op basis van de beoordeling (zie bijlage) wordt u voorts geadviseerd om voor de provincies Idlib, Aleppo, Daraa, Deir Ez-Zour, Raqqa en Hassaka een 15c-beleid te voeren waarbij de individuele situatie en persoonlijke omstandigheid in combinatie met de hoge intensiteit van willekeurig geweld in deze gebieden op individuele basis kan zorgen dat een reëel risico op ernstige schade onder artikel 15c kan worden aangenomen.

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

U wordt voorts geadviseerd in de overige provincies, te weten Damascus (stad), Damascus (rif/provincie), Latakia, Tartous, Homs, Hama, Quneitra en Suweida aan te nemen dat de ondergrens om toepassing te kunnen geven aan de glijdende schaal van artikel 15c niet wordt gehaald.

Risico op moment van terugkeer

Uit het ambtsbericht blijkt dat Syriërs die vanuit het buitenland terugkeren in contact zullen komen met de autoriteiten en "een screening (...) ondergaan alvorens te kunnen terugkeren". Zo zouden een veiligheidsverklaring en individuele verzoeningsovereenkomst nodig zijn voor terugkeer dan wel het "terugeisen van grondgebied of het verkrijgen van overheidsdocumenten".

De individuele verzoening is blijkens het ambtsbericht nodig als de terugkeerder "iets heeft uitstaan bij de Syrische autoriteiten". Bij afhandeling ervan "krijgt de persoon in kwestie een bewijs waarmee hij of zij naar Syrië terug kan keren". Het ambtsbericht benoemt daarbij dat geen van deze regelingen een garantie op probleemloze terugkeer geeft. De verschillende veiligheidsdiensten die in Syrië actief zijn, opereren zelfstandig van elkaar en een geregelde status bij de ene dienst, biedt geen zekerheid over erkenning van die status door de andere dienst. Personen die hun verzoening of veiligheidsverklaring hadden gekregen konden nog steeds "mishandeld, gearresteerd of zelfs vermoord (...) worden door de Syrische autoriteiten".

Volgens het ambtsbericht konden Syriërs in de verslagperiode bij terugkeer naar regeringsgebied worden geconfronteerd met een groot aantal mensenrechtenschendingen, "waaronder willekeurige detentie, marteling, gedwongen verdwijningen, afpersing en mishandeling door de Syrische autoriteiten". Exacte cijfers ontbreken, schattingen van verschillende bronnen voor wat betreft de verslagperiode lopen uiteen van enkele tientallen tot enkele honderden. "Een Syriër die geen problemen met de Syrische autoriteiten had, legaal het land had verlaten, en als regeringsgezind werd gezien – of in ieder geval niet aan oppositionele activiteiten had meegedaan -, zou doorgaans weinig tot geen problemen ondervinden (...)". Ten aanzien van de andere controlegebieden is door gebrek aan informatie geen duidelijk beeld te geven. Wel geeft het ambtsbericht ten aanzien hiervan aan dat de behandeling van een teruggekeerde Syriër volgens verschillende bronnen afhangt van "(...) diens houding ten opzichte van de plaatselijke autoriteiten en hoe deze autoriteiten de teruggekeerde persoon zagen. Iemand [kon] normaliter zonder problemen naar de andere controlegebieden terugkeren indien deze persoon niets had uitstaan bij deze autoriteiten en deze hem of haar niet als een bedreiging zagen."

Verder benadrukt het ambtsbericht dat zaken uit het verleden niet gauw vergeten en vergeven werden. Activiteiten uit de beginfase van het conflict kunnen "weer

worden opgerakeld en iemand (hernieuwd) in de problemen brengen". Ook bevestigen bronnen dat er een verhoogd veiligheidsrisico is bij terugkeer vanuit landen die door de Syrische autoriteiten als vijandig worden gezien. Er is echter geen eenduidig beeld hierover te geven. Enerzijds kon het zo zijn dat het feit dat iemand vanwege de algemene situatie in Syrië het land had verlaten de aandacht van de autoriteiten kon trekken. Anderzijds kwam het ook voor dat dit geen problemen met de autoriteiten opleverde, het ging dan volgens vertrouwelijke bronnen doorgaans om personen die regeringsgezind waren.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Ad. 2 Handhaven uitgangspunt van risico bij terugkeer op ernstige schade

De informatie uit het huidige ambtsbericht ten aanzien van de algemene veiligheidssituatie en het risico bij terugkeer, gaf aanleiding het huidige beleid voor wat betreft het aannemen van risico op schending van ernstige schade te onderzoeken.

Het huidige uitgangspunt in het beleid is zo geformuleerd dat de IND aanneemt dat een vreemdeling uit Syrië bij of na terugkeer vanuit het buitenland in beginsel een reëel risico loopt op ernstige schade. Op grond hiervan komt een vreemdeling uit Syrië in aanmerking voor een verblijfsvergunning asiel voor bepaalde tijd op grond van artikel 29, eerste lid, aanhef en onder b, Vw. Dit standpunt is sinds 2012 van toepassing en deed primair recht aan de volatiele en zeer instabiele veiligheidssituatie. De aard van het conflict is in de loop der jaren veranderd. Dit geldt ook voor de huidige verslagperiode.

Advies

Indien wordt gekeken naar de mensenrechtenschendingen bij terugkeer; de schaal en de willekeur daarbij vanuit de autoriteiten, dan komt nog altijd een beeld naar voren dat los van de individuele omstandigheden van de vreemdeling een reëel risico op mensenrechtenschendingen aanwezig is. Er wordt onvoldoende aanleiding in het ambtsbericht gevonden om hierover anders te oordelen, ondanks dat kan worden opmerkt dat niet geheel duidelijk wordt hoe groot exact het risico op mensenrechtenschendingen is en in welke mate elke willekeurige Syriër bij terugkeer dit risico loopt. Er wordt geen onderscheid gemaakt naar controlegebied waarnaar de betrokken persoon terug moet, het beeld gaat dus op voor heel Syrië, inclusief de gebieden onder de bestuurlijke macht van de Syrische autoriteiten, zoals Damascus en Latakia. De ernst van de mensenrechtenschendingen en de willekeur waarmee dat wordt toegepast bij terugkerende Syriërs, maakt dat wordt aangenomen dat zij een reëel risico lopen.

De informatie uit het ambtsbericht laat een verdere verbetering in de veiligheidssituatie in bepaalde delen van Syrië zien. Echter, vooral het risico dat een persoon loopt op het moment van zijn terugkeer in Syrië maakt dat nu nog te vroeg is om een beleidswijziging op dat punt voor te stellen. Bovenstaande geeft wel aanleiding de ontwikkelingen hieromtrent nauwlettend te volgen en opnieuw te beoordelen op basis van de informatie uit het volgende ambtsbericht. U wordt geadviseerd het huidige algemene uitgangspunt zoals opgenomen in Vc. C7/33.4.4 dat er in het algemeen risico is op een schending van artikel 3 EVRM te behouden. Ook wordt u geadviseerd de eerder opgenomen uitzonderingen (actieve aanhanger regime en eerdere terugreis) te behouden. Het ambtsbericht geeft geen aanleiding om deze uitzonderingen te wijzigen, dan wel te schrappen.

Daadwerkelijke (gefaciliteerde) terugkeer vanuit Nederland naar Syrië is beperkt mogelijk. Het effectueren van een terugkeerbesluit middels gedwongen terugkeer is momenteel in het geheel niet mogelijk, aangezien in alle gevallen samenwerking met de Syrische autoriteiten nodig is. Uit algemene berichtgeving volgt dat mensen

terugkeren via de landsgrenzen, al dan niet buiten het zicht van de autoriteiten. Deze berichtgeving is onzerzijds bekend maar kan niet afdoen aan het feit dat samenwerking met Syrische autoriteiten noodzakelijk is om als Nederlandse staat terugkeer naar Syrië te realiseren. Het gegeven dat personen in staat zijn om via de landsgrenzen, al dan niet buiten het zicht van de autoriteiten, terug te keren naar Syrië maakt de inschatting van het risico op ernstige schade bij terugkeer dan ook niet anders. Voor hen geldt namelijk dat indien de Nederlandse staat hen zou doen terugkeren dit in samenwerking zou moeten met de autoriteiten die, gebaseerd op de informatie uit het ambtsbericht, willekeurige en ernstige mensenrechtenschendingen plegen bij terugkeer. Dit leidt ertoe dat er sprake is van een risico op schending van artikel 3 EVRM.. Overigens blijft ten aanzien van personen die eerder terugkeerden naar Syrië in het beleid opgenomen dat zij niet vallen onder het algemene uitgangspunt van risico op ernstige schade. Zij dienen individueel hun geponde vrees bij terugkeer aannemelijk te maken.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Verdragsrechtelijke gronden voor het aannemen vluchtelingenschap

Voorafgaand aan de toets aan de subsidiaire beschermingsgrond (zoals hierboven al aan de orde kwam) toetst de IND altijd eerst of de asielzoeker op een van de verdragsrechtelijke gronden voor bescherming in aanmerking komt (de zogenoemde a-grond).

Ad. 3 Opnemen van risicogroepen

De veranderde situatie geeft eens te meer aanleiding naast de algehele veiligheids- en mensenrechtensituatie ook onderzoek te doen naar de positie van specifieke groepen in Syrië. Het huidige ambtsbericht geeft aanleiding voor een tweetal categorieën risicogroepen aan te nemen, nu deze in voldoende mate kunnen worden afgebakend. Indien een persoon behoort tot een risicogroep¹ geldt er een verminderde bewijslast in de zin dat de vreemdeling op basis van geringe en individuele indicaties zijn vrees voor vervolging aannemelijk kan maken. De bewijslast in dezen ligt eerst bij de vreemdeling.

Ad 3.1 Risicogroep personen die voor vertrek uit Syrië directe en significante kritiek in het openbaar leverden op de Syrische autoriteiten, dan wel de plaatselijke machthebbers en waarvan aannemelijk is dat zij thans in de negatieve belangstelling staan van deze machthebbers

In alle gebieden in Syrië was de vrijheid van meningsuiting zeer beperkt in de huidige verslagperiode. Het ambtsbericht kan geen eenduidig beeld schetsen wat betreft de verschillen tussen de controlegebieden. Ook kon volgens het ambtsbericht door de willekeur ten tijde van de verslagperiode geen eenduidig beeld gegeven worden van wanneer de Syrische autoriteiten iemand als opposant kenmerkte en welke represailles volgden op bepaalde oppositionele activiteiten. Het ambtsbericht geeft aan dat indien iemand de kritiek algemeen hield en niet met zijn of haar kritiek op de voorgrond trad er normaliter geen consequenties waren. Directe kritiek in het openbaar op personen of organisaties die verantwoordelijk waren voor het bestuur van de verschillende controlegebieden of op gewapende organisaties die de controle over een bepaald gebied hadden kon tot represailles leiden. Zo reageerden de verschillende autoriteiten van de controlegebieden doorgaans met geweld op protesten waarin kritiek werd geuit, hierbij vielen doden en gewonden. Bovenstaande leidt tot het advies personen die aannemelijk hebben gemaakt dat zij in de negatieve belangstelling staan vanwege

¹ Bij de invoering van het reeds aangekondigde nieuwe beoordelingskader groepenbeleid, de zogeheten risicoprofielen worden de hier genoemde groepen omgezet en geldt ook voor leden van deze groepen het nieuwe beoordelingskader.

voor vertrek uit Syrië in het openbaar geleverde directe en significante kritiek op de Syrische autoriteiten, dan wel de plaatselijke machthebbers, in het beleid op te nemen als risicogroep.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Het ambtsbericht beschrijft voorts dat er geen eenduidig beeld is te schetsen van wanneer de Syrische autoriteiten iemand als opposant kenmerkten en welke represailles volgden op bepaalde oppositionele activiteiten. Dit laat onverlet dat het aan de vreemdeling is om op individuele omstandigheden aannemelijk te maken dat hij in de negatieve belangstelling staat van de machthebbers en een gegronde vrees heeft voor vervolging. Het risico dat personen bij terugkeer lopen vanwege mensenrechtenschendingen die plaats kunnen vinden op basis van willekeur en niet direct zijn te herleiden tot de individuele omstandigheden van de persoon worden in het kader van subsidiaire bescherming beoordeeld zoals hiervoor beschreven.

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Ad 3.2 Risicogroep lhbtq² personen

Blijkens het ambtsbericht is de (algemene maatschappelijke) situatie voor lhbtq+’ers zeer problematisch. Niemand zal voor zijn of haar geaardheid uitkomen en “een lhbtq+’er zal hoogstwaarschijnlijk geconfronteerd worden met sociale uitsluiting, verbanning of mishandeling bij het zich openlijk identificeren als lhbtq+”. De wet maakt ook vervolging van leden van deze gemeenschap nog steeds mogelijk. Het gaat dan om handelingen die aangemerkt kunnen worden als ‘schendingen van de openbare zeden’ of als ‘in strijd met de natuur’. Men kan veroordeeld worden tot gevangenisstraffen tot drie jaar. Bescherming verzoeken bij de autoriteiten is voor een lhbtq+’er niet mogelijk, dat geldt in zowel de situatie dat geweld was begaan door de autoriteiten zelf als om (verwacht) geweld vanuit de samenleving.

Op basis van bovenstaande wordt u geadviseerd lhbtq+’ers in het beleid op te nemen als risicogroep.

Dienstplicht

Als de vreemdeling stelt te vrezen voor vervolging wegens dienstweigering of desertie wordt overeenkomstig het algemene beleid eerst beoordeeld of de vreemdeling heeft geweigerd om in militaire dienst te gaan of is gedeserteerd op basis van een gegronde vrees ingezet te worden bij oorlogsmisdrijven. Indien de vreemdeling op basis van individuele omstandigheden zijn vrees aannemelijk kan maken dan kan hij in aanmerking komen voor Vluchtelingschap (zie artikel 3.36, tweede lid, onder e, VV).

Zo nee, dan toetst de IND vervolgens op basis van de individuele omstandigheden of dienstweigering of desertie leidt tot onevenredige of discriminatoire bestraffing dan wel of deze voortkomt uit onoverkomelijke gewetensbezwaren vanwege zijn godsdienstige of andere diepgewortelde overtuiging. Het feit dat die vreemdeling weigert zijn militaire dienst te vervullen of is gedeserteerd en in verband hiermee bestraft wordt met een gevangenisstraf of ontslag uit het leger, is op zichzelf onvoldoende om als daad van vervolging aan te merken.

Het bovenstaande algemene beleidskader ten aanzien van vervolging wegens dienstweigering of desertie is van toepassing op dienstplichtigen en deserteurs uit Syrië. De veiligheidssituatie in Syrië geeft geen aanleiding om aan te nemen dat

² In het ambtsbericht wordt de term lhbtq+ gehanteerd. Met het oog op uniformiteit met o.a. de werkinstructie 2019/17 wordt in deze nota en in het nieuwe beleid de term lhbtq gebruikt. Dit betreft echter dezelfde doelgroep.

men zich bij het vervullen van de dienstplicht noodgedwongen per definitie schuldig moet maken aan handelingen die mogelijk oorlogsmisdrijven vormen. Hiervoor is met name van belang dat de intensiteit van de gevechtshandelingen drastisch is afgenomen en het daarmee niet vanzelfsprekend is dat iedere dienstplichtige ingezet zal worden bij handelingen die (oorlogs-) misdrijven vormen of die daartoe bijdragen. Het is dan ook aan de vreemdeling om aannemelijk te maken dat dit in zijn specifieke situatie wel het geval is.

In het gebied dat onder controle is van Syrische autoriteiten geldt een dienstplicht voor mannen tussen de 18 en 42 jaar, ook voor Syrische mannen in deze leeftijdscategorie verblijvend in het buitenland. Zoals in de vorige alinea is overwogen geldt de conflictsituatie op zichzelf niet als grond voor bescherming voor dienstplichtigen en deserteurs. Een gestelde vrees zal op individuele omstandigheden worden beoordeeld. Hierbij wordt het volgende betrokken.

De dienstplicht kan op legale wijze worden afgekocht. Als een persoon dat doet dan is, volgens het ambtsbericht, de kans zeer klein dat een persoon alsnog wordt opgeroepen. Deze kans is ook klein in het geval de dienstplicht in het buitenland is afgekocht en deze persoon terugkeert naar Syrië.

Voorts meldt het ambtsbericht dat reservisten bijna niet meer opgeroepen werden, vanwege de verminderde gewapende confrontaties tussen strijdende partijen tijdens de verslagperiode. Ook werd eind augustus 2022 door Assad een administratief decreet uitgevaardigd, waarbij reservisten met een officiersrang niet langer in het leger hoefden te dienen.

Beleid overige lidstaten

Het Europees asielagentschap (EUAA) werkt met vier gradaties van 15c waarin individuele omstandigheden in meer of mindere mate een rol spelen. In de Country Guidance van begin 2023 heeft de EUAA voor de gebieden Daraa, Idlib, Aleppo, Hasaka, Deir Ez Zor en Raqqa vallen 'mere presence' in de zin van artikel 15c aangenomen. Voor Hama en Suweida wordt een hoog risico op willekeurig geweld aangenomen en voor Homs, Latakia, Quneitra en provincie Damascus een laag risico op willekeurig geweld. Voor de stad Damascus en Tartous neemt EUAA aan dat er in algemene zin geen sprake is van een artikel 15c situatie. Momenteel vindt een exercitie plaats om te komen tot een nieuw EUAA Country Guidance rapport over Syrië.

EUAA heeft recent een uitvraag bij alle EU+ landen gedaan in aanloop naar de volgende update van het Country Guidance beleid ten aanzien van Syrië. Iets meer dan de helft van de bevroegde landen gaf antwoord. Hieruit blijkt dat enkele lidstaten niet voor alle delen van Syrië een situatie in het kader van artikel 15c van de kwalificatierichtlijn aannemen. Enkele lidstaten geven verder aan dat zij individueel beoordelen en onderbouwing verwachten op bepaalde onderdelen, bijvoorbeeld in het kader van aannemen risico op schending van artikel 15c of in het kader van dienstplicht. Voorts blijkt dat geen van de landen Syrische vreemdelingen gedwongen terug laat keren naar hun land van herkomst. In dat kader is het goed te melden dat ons nationaal stelsel zo is ingericht dat het 'sluitend' is. Óf de asielaanvraag wordt ingewilligd en de vreemdeling heeft recht op verblijf óf de aanvraag wordt afgewezen en de vreemdeling dient terug te keren. Er is geen tussenweg, terwijl in sommige lidstaten de asielaanvraag kan worden afgewezen zonder dat sprake hoeft te zijn van een verplichting om het land (lidstaat) te verlaten.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

4.1 Politieke context

Er is aandacht voor het landgebonden beleid Syrië aangezien de verzoeken van personen met de Syrische nationaliteit een groot gedeelte van de caseload van de IND betreft. Ook is vanuit zowel de maatschappij als politiek en de media aandacht voor de verbeterde veiligheidssituatie in Syrië en welke mogelijke gevolgen dit kan hebben voor het landgebonden asielbeleid van Nederland en welk beleid de landen om ons heen voeren. In de media is geregeld aandacht voor de (verbeterde) (veiligheids-)situatie in Syrië.

VluchtelingenWerk heeft haar positie ten aanzien van het beleid en het ambtsbericht gedeeld. Zij zien in het ambtsbericht geen aanleiding het beleid voor Syrië te wijzigen (uitgangspunt schending artikel 3 EVRM), nu de gevaren en onzekerheden bij of na terugkeer in Syrië zeer groot blijven.

De verwachting is dat de voorgestelde, beperkte, beleidswijziging voor het landgebonden beleid Syrië in beperkte mate aandacht zal opleveren vanuit politiek of media.

4.2 Uitvoering

Cijfers instroom

In de huidige verslagperiode van juni 2022 tot en met juli 2023 hebben 15.010 vreemdelingen met een Syrische nationaliteit asiel aangevraagd in Nederland. Daarvan waren 14.890 eerste aanvragen.

Terugkeer

Op dit moment vindt er geen gedwongen terugkeer plaats naar Syrië aangezien Nederland geen diplomatieke betrekkingen onderhoudt met het Assad-regime. Zelfstandige terugkeer naar Syrië, eventueel met ondersteuning van de DT&V, is wel mogelijk. De internationale organisatie voor migratie (IOM) biedt momenteel geen ondersteuning aan bij zelfstandige terugkeer naar Syrië.

In de huidige verslagperiode van juni 2022 tot en met juli 2023 zijn circa 540 vreemdelingen met een Syrische nationaliteit vertrokken. Zie voor een nadere uitsplitsing de tabel hieronder. Er vond dus geen gedwongen terugkeer naar Syrië plaats in de verslagperiode. Er waren wel 90 vreemdelingen met de Syrische nationaliteit die gedwongen vertrokken naar een ander EU-lidstaat op grond van de Dublinverordening of omdat de vreemdeling reeds internationale bescherming of nationaliteit van een andere EU-lidstaat heeft. In deze verslagperiode zijn circa 20 Syriërs zelfstandig teruggekeerd naar Syrië met behulp van de DT&V. De overige zelfstandige vertrekkers met de Syrische nationaliteit zijn teruggekeerd naar een verscheidenheid van landen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Jaar	Totaal ³ vertrek	Aantoonbaar vertrek		Zelfstandig vertrek zonder toezicht	Datum 7 augustus 2023 Ons kenmerk 4825295
		Gedwongen ⁵	Zelfstandig ⁶		
2022	290	40	60	190	
2023	250	50	70	130	

4.3 Communicatie

Indien u akkoord gaat met het in deze nota toegelichte advies, wordt u geadviseerd om de Tweede Kamer met bijgevoegde brief over de beleidskeuzes te informeren.

4.4 Juridische context

Op 9 november jl. heeft het Europese Hof van Justitie uitspraak gedaan in een zaak (C-125/22) inzake de vraag of er bij het bepalen of er sprake is van een situatie als bedoeld in artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn een glijdende schaal toegepast dient te worden. Nederland past deze glijdende schaal na deze uitspraak nu ook toe. Ondanks dat het beschermingsbeleid ten aanzien van Syrië vooral is ingegeven door de generieke aard van de mensenrechtenschendingen bij terugkeer en u in deze nota wordt geadviseerd om het beleid ten aanzien hiervan te behouden, noopt voornoemde uitspraak er ook toe dat beleidsmatig vastgesteld wordt óf en zo ja welke gradatie van artikel 15c mogelijk van toepassing is op (delen van) Syrië.

4.5 Afstemming

Deze nota is afgestemd tussen DMB, IND (SUA, JZ, TOELT) en DT&V.

4.6 Bijlagen

Bijlage 1- Tweede Kamerbrief landenbeleid Syrië

Bijlage: Toelichting op het beleidsadvies in het kader van artikel 15c

Bij de beoordeling of een situatie in het (deel van het) land van herkomst onder de reikwijdte van artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn valt, wordt eerst vastgesteld of in (een deel van) het land van herkomst sprake is van een internationaal of binnenlands gewapend conflict. Als daar sprake van is, wordt vervolgens beoordeeld of er sprake is van willekeurig geweld in het conflictgebied én op welke schaal het willekeurig geweld plaatsvindt. Niet voor elk gewapend conflict geldt een situatie als bedoeld in artikel 15c.

De intensiteit van het willekeurig geweld dient zodanig te zijn dat er überhaupt sprake kán zijn van een voorzienbaar en reëel risico het slachtoffer hiervan te worden (zonder dat sprake is van gericht geweld).

³ Uitstroom categorieën DT&V voor vreemdelingen met een Syrische nationaliteit in de periode juni 2022 t/m juli 2023. Bron DT&V: Alle cijfers zijn afgerond op tientallen.

⁴ Bij zelfstandig vertrek zonder toezicht is het onduidelijk of de betrokken vreemdeling ook daadwerkelijk Nederland heeft verlaten.

⁵ Gedwongen vertrek is het uitreizen uit Nederland onder dwang (al dan niet met escortering) van een vreemdeling zonder recht van verblijf.

⁶ Zelfstandig vertrek onder toezicht is het officieel geregistreerd uitreizen uit Nederland van een vreemdeling zonder recht van verblijf zonder dwangmiddelen van de overheid en vaak met ondersteuning.

Om de intensiteit van het willekeurig geweld te onderzoeken en de mate van het risico dat een burger hier slachtoffer van wordt te bepalen, worden in ieder geval de volgende elementen, met grondslag in internationale jurisprudentie en zoals opgenomen in de Vreemdelingencirculaire (Vc), in samenhang gewogen:

- de vraag of partijen bij het conflict oorlogsmethoden hanteren die de kans op burgerslachtoffers vergroten of burgers als doel nemen;
- de vraag of het gebruik van die methoden wijdverbreid is bij de strijdende partijen;
- de vraag of het geweld wijdverbreid is of plaatselijk;
- de vraag of er een veiligheidsstructuur aanwezig is;
- intensiteit van de gewapende confrontaties en het organisatieniveau van de betrokken strijdkrachten;
- de aantallen doden, gewonden en ontheemden onder de burgerbevolking ten gevolge van de strijd.

De weging vindt nadrukkelijk in samenhang plaats. Daarbij is van belang dat elk (deel van het) land en elke (conflict)situatie zijn eigen dynamiek en bijzonderheden kent, die bijdragen aan de beoordeling of en in welke gradatie sprake is van een zogeheten 15c situatie. In dat kader is relevant om hieronder een uiteenzetting te geven van de informatie en afwegingen die ten grondslag liggen aan de beoordeling en conclusie omtrent het al dan niet aannemen (een gradatie) van artikel 15c voor (de verschillende provincies van) Syrië.

De informatie uit zowel het ambtsbericht en het EUAA Country of Origin rapport over de veiligheidssituatie in Syrië⁷ voor wat betreft de huidige verslagperiode in samenhang gewogen leidt tot de conclusie dat:

- Voor de provincies Idlib, Aleppo, Daraa, Deir Ez-Zour, Raqqa en Hasaka sprake is van een hoge mate van willekeurig geweld waarbij de individuele situatie en persoonlijke omstandigheden ervoor kunnen zorgen dat een reëel risico op ernstige schade onder artikel 15c aangenomen wordt.
- Voor de (overige) provincies, te weten Damascus (stad), Damascus (rif/provincie), Latakia, Tartous, Homs, Hama, Quneitra en Suweida aan te nemen dat de ondergrens om toepassing te kunnen geven aan de glijdende schaal van artikel 15c niet wordt gehaald.

Toelichting veiligheidssituatie en afwegingen

Gebieden met hoge mate van willekeurig geweld (artikel 15c situatie)

Ondanks dat de Syrische autoriteiten sinds juli 2018 de controle hebben in deze provincie, hebben voormalige oppositionele groeperingen in sommige delen "de facto semi-autonomie".⁸ Volgens het ambtsbericht vielen in Daraa burgerslachtoffers bij aanslagen op militairen van het Syrische leger en voormalige strijders van de oppositie. Anders dan in andere oppositiebolwerken bleven veel voormalige oppositiestrijders in de provincie, en verhuisden zij niet naar door rebellen gecontroleerde gebieden in het noorden. Er vonden gevechten

⁷ EUAA COI Report: Syria: Security situation (October 2023), [Country of Origin Information: Syria - Security Situation \(europa.eu\)](#).

⁸ Al-Jabassini, A., Dismantling Networks of Resistance and the Reconfiguration of Order in Southern Syria, EUI, October 2021, [url](#), p. 4

tussen voormalige oppositiestrijders en regeringstroepen plaats, evenals tussen aan de regering gelieerde milities onderling. Ook ISIS was actief in deze provincie en claimde in 2022 meer dan vijftig personen vermoord te hebben. Er vonden 765 veiligheidsincidenten plaats, waarvan 247 gevechten, 165 explosies en 344 geweldsincidenten gericht op burgers.⁹ Tussen augustus 2022 en juli 2023 vielen er 226 burgerslachtoffers.¹⁰ Door confrontaties tussen troepen van de Syrische autoriteiten en oppositie strijders raakten in augustus 2022 2500 ontheemd¹¹, evenals in juni 2023 waarbij het om een ongespecificeerd aantal ontheemden.¹² Ook zorgden anti-ISIS operaties in november 2022 tot evacuatie van 6750 personen.¹³

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

De provincie Deir Ez-Zour was verdeeld in een gebied onder controle van de Syrische autoriteiten en een gebied met name onder controle van Koerdische strijdmachten. Volgens het ambtsbericht probeerden de aanwezige (door Iran gesteunde) milities banden met de lokale bevolking aan te halen, maar bestonden er ook spanningen die leidden tot confrontaties en (burger)slachtoffers.¹⁴ Ook ISIS bleef actief in deze provincie en ging de eerste helft van 2023 door met het uitvoeren van asymmetrische aanvallen.¹⁵ Er vonden tussen 1 augustus 2022 en 28 juli 2023 1089 veiligheidsincidenten plaats, waarvan 588 gevechten, 246 explosies en 255 geweldsincidenten gericht tegen burgers.¹⁶ Tussen augustus 2022 en juli 2023 vielen er 167 burgerslachtoffers in deze provincie.¹⁷ Voor de jaren 2022 en 2023 was er geen informatie over het aantal ontheemden veroorzaakt door (willekeurig) geweld.

De provincie Aleppo was verdeeld in gebieden die gecontroleerd werden door de Syrische autoriteiten, oppositionele gewapende groeperingen en verschillende gebieden en enclaves onder controle van Koerdische politieke actoren (PYD) en

⁹ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

¹⁰ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8.

¹¹ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/775], 19 October 2022, [url](#), para. 6.

¹² New Arab (The), Clashes displace civilians in Tafas as Syrian regime attempt to storm town, 6 July 2023, [url](#).

¹³ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/956], 15 December 2022, [url](#), para.8.

¹⁴ BBC Monitoring (Twitter), Iran-backed militiamen 'killed in landmine blast' in Syria, 3 april 2023; Arab News, Iran determined to keep Syria in a state of war, 12 oktober 2022. 120 De Iraanse Revolutionaire Garde, Islamitische Revolutionaire Garde of Pasdaran, is het militaire elitekorps van Iran.

¹⁵ UN Security Council, Letter dated 24 July 2023 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), AlQaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, S/2023/549, 25 July 2023, [url](#), para. 52

¹⁶ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

¹⁷ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8.

veiligheidstroepen (SDF).¹⁸ Ook ISIS was aanwezig in deze provincie en pleegde aanvallen, met een toename van het aantal aanvallen in het noorden in mei en juni 2023.¹⁹ Er vonden veelvuldig veiligheidsincidenten plaats, waarbij burgerslachtoffers vielen door o.a. grondaanvallen, droneaanvallen en verdwaalde kogels.²⁰ Ook werden incidenten gerapporteerd waarbij burgers werden gedood door een gewapende groep, bij een controlepost of door onbekende daders.²¹ In totaal waren er tussen augustus 2022 en juli 2023 2735 veiligheidsincidenten²² en vielen er 171 burgerslachtoffers.²³ In augustus 2022 raakten meer dan 10 000 personen ontheemd als gevolg van vijandelijkheden.²⁴ Voorts zorgden militaire operaties van de HTS in het westen van Aleppo medio oktober 2022 voor gedwongen ontheemding van 13 000 personen.²⁵ Voorts zorgden luchtaanvallen en onderlinge beschietingen in het noorden van Aleppo in november 2022²⁶ en Russische luchtaanvallen in februari 2023²⁷ voor ontheemding.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Ongeveer de helft van de provincie Idlib werd de facto bestuurd door de Syrian Salvation Government (SSG), een civiel bestuur ingesteld in 2017 door de gewapende groep Hay'at Tahrir al-Sham (HTS) die de feitelijke macht heeft in het gebied. Gebieden in het zuiden en oosten van deze provincie stonden onder controle van de Syrische autoriteiten en daaraan gelieerde milities. Naast de HTS waren er allerhande andere gewapende groeperingen in deze provincie actief.²⁸ Ook ISIS bleef aanwezig in deze provincie. Er vonden tussen HTS en Syrische regeringstroepen gevechten plaats. Ook voerde HTS strijd tegen rivaliserende rebellinggroeperingen. Bij een raketaanval van het Syrische leger in oktober 2022 vielen tien doden onder wie acht burgers.²⁹ Het in maart 2020 ingestelde staakhet-vuren tussen de eerder benoemde strijdende partijen bleef van kracht in de huidige verslagperiode, hoewel regelmatig incidenten plaatsvonden die op gespannen voet staan hiermee.³⁰ Zo waren er bijna dagelijks beschietingen en frequente luchtbombardementen door Rusland, bondgenoot van de Syrische

¹⁸ USDOD, Operation Inherent Resolve: Lead Inspector General Report to the United States Congress 1 January 2023 – 31 March 2023, 2 May 2023, [url](#), p. 50

¹⁹ Tasnim News Agency, Syrian Military Reinforces North of Damascus As Tensions Grow in SDF-Controlled Areas, 20 June 2023, [url](#).

²⁰ EUAA Country of Origin Information Report: Syria – Security situation (October 2023), p. 66.

²¹ Idem.

²² EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

²³ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8.

²⁴ USDOS, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Syria, 20 March 2023, [url](#), p. 65.

²⁵ SNHR, 12th Annual Report: Most Notable Human Rights Violations in Syria in 2022, 17 January 2023, [url](#), p. 86.

²⁶ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/956], 15 December 2022, [url](#), para. 6.

²⁷ International Crisis Group, Crisis Watch – Syria: August 2022-July 2023, n.d., [url](#).

²⁸ Ambtsbericht Syrië augustus 2023, p. 13 en 14.

²⁹ France24, Ten killed in Syria regime rocket strikes: monitor, 6 november 2022; vertrouwelijke bronnen, 31 januari 2023.

³⁰ International Crisis Group, Crisis Watch – Syria: August 2022-July 2023, n.d., [url](#)

autoriteiten die zorgden dat veel personen in deze provincie ontheemd raakten.³¹ Er vonden tussen 1 augustus 2022 en 28 juli 2023 1837 veiligheidsincidenten plaats, waarvan 81 geweldsincidenten gericht tegen burgers.³² In diezelfde periode vielen er 91 burgerslachtoffers.³³ De provincie Idlib registreerde in 2022 het hoogst aantal ontheemden in Syrië, namelijk 122 807.³⁴ Niet duidelijk is of, en zo ja voor welk deel, dit het direct gevolg was van het gewapende conflict.

Voor bovengenoemde provincies Daraa, Deir Ez-Zour, Idlib en Aleppo wordt op basis van bovenstaande de betreffende categorie van artikel 15c geadviseerd op. Resumerend, ondanks dat een deel van deze gebieden voornamelijk onder controle staan van de Syrische autoriteiten was er sprake is van een hoog aantal veiligheidsincidenten gericht op burgers en een hoog aantal dodelijke burgerslachtoffers.

In AANNES gebied liggen, net als kleine delen van andere provincies, de provincies Hasaka en Raqqa. Dit gebied had met name te maken met aanvallen van het Turkse leger. In noordelijke delen van zowel Aleppo als Raqqa waren cellen van ISIS actief. ISIS bleef aanvallen plegen, die vanaf augustus 2022 intensiverden in Raqqa.³⁵ Dit past in een bredere trend in AANES gebied, zoals ook in Hasaka.³⁶ De helft van de provincie Raqqa werd door Koerdische strijdkrachten (SDF/YPG) gecontroleerd, inclusief de hoofdstad, Raqqa stad.³⁷ Het zuiden stond onder controle van de Syrische autoriteiten en daaraan gelieerde milities. In de tweede helft van 2022 was er sprake van voortdurende veiligheidsincidenten bij de Syrisch/Turkse grens, waarbij het ging om frontlinie incidenten inclusief grond- en droneaanvallen.³⁸ Bij vermeende Turkse droneaanvallen in het noorden van deze provincie kwamen tussen september en

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

³¹ International Crisis Group, Containing Transnational Jihadists in Syria's North West, 7 March 2023, [url](#), p. 20

³² EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#)

³³ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8

³⁴ UNOCHA, IDP Movements Overview, Jan - Dec 2022, 10 May 2023, [url](#).

³⁵ Waters, G., ISIS Redux: The Central Syria Insurgency in December 2022, CEP, 10 January 2023, [url](#); SOHR, ISIS attacks in SDF-held areas | 11 people, including nine SDF members, killed in 16 operations and attacks by ISIS since early December 2022, 26 December 2022, [url](#).

³⁶ TWI, The SDF Is Caught Between Turkey and the Islamic State Again, 12 October 2022, [url](#); SOHR, ISIS attacks in SDF-held areas | 11 people, including nine SDF members, killed in 16 operations and attacks by ISIS since early December 2022, 26 December 2022, [url](#).

³⁷ UN Geospatial, Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of December 2022 [Map], January 2023, [url](#); Jusoor for Studies, Map of influence and crossings in the Syrian opposition areas [as of December 2022], 31 January 2023, [url](#); Liveuamap, Syria [Map], as of 2 August 2023, [url](#).

³⁸ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/284], 20 April 2023, para. 8 en EUAA Country of Origin Information Report: Syria – Security situation (October 2023), p. 114.

december 2022 drie burgers om het leven.³⁹ Ook zorgden grondaanvallen in 2023 in dit gebied voor enkele burgerslachtoffers.⁴⁰ Er waren tussen 1 augustus 2022 en 28 juli 2023 751 veiligheidsincidenten, die in de gehele provincie plaatsvonden. Hiervan waren 176 geweldsincidenten tegen burgers, en er vielen 20 burgerslachtoffers.⁴¹ De Secretaris-Generaal van de VN gaf aan dat vijandelijkheden in het noorden van Raqqa burgers bleef blootstellen aan ontheemding.⁴² Er is geen informatie over het aantal ontheemden dat door de vijandelijkheden in de verslagperiode in deze provincie op gang kwam.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

De provincie Hasaka stond voor het grootste gedeelte onder controle van Koerdische strijdmachten (SDF/YPG) die gesteund werden door VS-geleide coalitie troepen.⁴³ In de tweede helft van 2022 werden aanhoudende veiligheidsincidenten gerapporteerd in de provincie Hasaka. Het ging om grond-, lucht- en droneaanvallen aan de frontlinie in de omgeving van gebieden onder controle van de SNA of de Syrisch/Turkse grens.⁴⁴ De frontlinie zones van Hasaka bleven behoren tot de meest door het conflict getroffen gebieden in Syrië.⁴⁵ In het eerste deel van 2023 vielen burgerslachtoffers door overblijfselen van explosieven evenals door explosies van landmijnen.⁴⁶ In de periode tussen 1 augustus en 28 juli 2023 werden 1104 veiligheidsincidenten gerapporteerd, waarvan 270 geweldsincidenten gericht tegen burgers.⁴⁷ Er vielen in diezelfde periode 52 burgerslachtoffers.⁴⁸ De VN rapporteerde in 2022 dat lokale vijandelijkheden gericht op burgers en de belangrijkste infrastructuur burgers aanzetten hun huis te verlaten⁴⁹, ook voor de eerste helft van 2023 gold dat ontheemding plaatsvond

³⁹ SOHR, Third Turkish drone attack in 2023 | Child injured in Al-Raqqa countryside, 7 January 2023, [url](#); SOHR, Death toll update | Three civilians killed including child in Turkish drone attack on car in Al-Raqqa, 17 December 2022, [url](#).

⁴⁰ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/464], 22 June 2023, [url](#), Annex I, p. 18; UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/127], 21 February 2023, [url](#), Annex I, p. 22.

⁴¹ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁴² UNOCHA, 2023 Humanitarian Needs Overview: Syrian Arab Republic, 22 December 2022, [url](#), p. 33.

⁴³ USDOD, Operation Inherent Resolve: Lead Inspector General Report to the United States Congress 1 January 2023 – 31 March 2023, 2 May 2023, [url](#), p. 50.

⁴⁴ UN Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, A/HRC/52/69, 7 February 2023, [url](#), para. 109

⁴⁵ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/284], 20 April 2023, [url](#), para. 8, 29.

⁴⁶ NPA, Remnants of war kill 331 people in 1st quarter of 2023 in Syria, 4 April 2023, [url](#) en UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/127], 21 February 2023, [url](#), Annex I, p. 22; UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/775], 19 October 2022, [url](#), Annex I, p. 21.

⁴⁷ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁴⁸ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8.

⁴⁹ UNOCHA, 2023 Humanitarian Needs Overview: Syrian Arab Republic, 22 December 2022, [url](#), p. 12.

als gevolgd van vijandelijkheden.⁵⁰ Er is geen verdere informatie over het aantal ontheemden dat door de vijandelijkheden in de verslagperiode in deze provincie op gang kwam.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Samenvattend, in de bovengenoemde provincies Raqqa en Hasaka, die niet (overwegend) stonden onder de controle van de Syrische autoriteiten, vielen relatief weinig burgerslachtoffers. Echter, er waren relatief veel veiligheidsincidenten en geweldsincidenten gericht op burgers en burgers raakten ontheemding als gevolg van het gewapend conflict.

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

Gebieden waar geen artikel 15c situatie wordt aangenomen

In de hoofdstad Damascus, Latakia en Quneitra vielen de minste burgerslachtoffers, te weten respectievelijk 4, 3 en 1 in 2022. Het ambtsbericht beschrijft dat bronnen meldden dat de hoofdstad Damascus – met name het centrum – en grote delen van de provincie Latakia – behalve het deel dat grenst aan SSG-gebied – gebieden zijn waar de veiligheidssituatie in vergelijking met de rest van Syrië stabiel leek. Er was in Latakia tussen 1 augustus 2022 en 28 juli 2023 slechts vier keer sprake van een geweldsincident dat zich richtte tegen burgers.⁵¹ Voorts meldt het ambtsbericht specifiek ten aanzien van de stad Damascus dat in de huidige verslagperiode “alle controleposten in het centrum van de hoofdstad [zijn] weggehaald vanwege de verbeterde veiligheidssituatie in de stad” en dat het straatbeeld weer bijna zo was als voor het conflict. Er vonden wel verschillende incidenten (bijvoorbeeld aanslagen) in en rond de stad plaats. Zo vond er begin april 2023 een aanval plaats waarbij 2 burgerslachtoffers vielen. Tussen augustus 2022 en 28 juli 2023 werden 36 veiligheidsincidenten geregistreerd, waarvan 17 geweldsincidenten gericht tegen burgers en er vielen 3 burgerslachtoffers.⁵² In voornoemde periode waren er 49 veiligheidsincidenten in de provincie Quneitra, waarvan 9 geweldsincidenten gericht op burgers en geen burgerslachtoffers werden geregistreerd.⁵³

Ook in het gebied nabij Damascus stad, de provincie Damascus (ook wel Rif Damascus), vonden verschillende aanvallen en geweldsincidenten plaats. Er vonden 88 geweldsincidenten gericht tegen burgers plaats en er vielen 18 burgerslachtoffers tussen augustus 2022 en juli 2023.⁵⁴ De gebieden in deze provincie bevonden zich, op een gedeelte in het uiterste oosten na, geheel onder controle van de Syrische autoriteiten.⁵⁵ In een andere provincie in regeringsgebied, de provincie Suweida, vonden ten tijde van de verslagperiode anti-regeringsdemonstraties plaats. Uit het ambtsbericht volgt dat “bij het neerslaan van de demonstraties door de Syrische autoriteiten volgens de lokale

⁵⁰ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/464], 22 June 2023, [url](#), para. 63.

⁵¹ SNHR, 1,057 Civilians, Including 251 Children, 94 Women, and 133 Victims Who Died due to Torture, Were Documented Killed in Syria, in 2022, 1 January 2023, [url](#), p. 10.

⁵² EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁵³ Idem.

⁵⁴ Idem, p. 8.

⁵⁵ Liveuamap, Syria [Map], as of 2 August 2023, [url](#); Carter Center (The), Quarterly Review of Syrian Political and Military Dynamics [Map], January - March 2023, 12 June 2023, [url](#), p. 3; UN Geospatial, Syrian Arab Republic: Approximate areas of influence as of December 2022 [Map], January 2023, [url](#); Jusoor for Studies, Map of military control across Syria at the end of 2022 and the beginning of 2023 [Map], 2 January 2023, [url](#).

pers twee doden en achttien gewonden [vielen].” In het zuidwesten vonden veiligheidsincidenten, zoals IED aanvallen, vuurgevechten⁵⁶ en beperkte confrontaties⁵⁷ plaats. Ook waren er confrontaties tussen lokale bewoners en regeringsgezinde militieën, waarbij enkele burgerslachtoffers en gewonden vielen. Tussen augustus 2022 en juli 2023 vonden er 80 veiligheidsincidenten plaats, waarvan 39 geweldsincidenten gericht tegen burgers.⁵⁸ In diezelfde periode werden 24 burgerslachtoffers geregistreerd.⁵⁹

In de provincies Tartous onder de facto controle van de Syrische autoriteiten, vielen relatief weinig burgerdoden. Het ging om 76 slachtoffers tussen 1 augustus 2022 en 28 juli 2023, waarvan 60 burgerdoden in 2022 als gevolg van verdrinkingen op migratieroutes tussen Syrië en Europa, en daarmee niet als gevolg van willekeurig geweld.⁶⁰ In Tartous werden weinig (gerichte) aanvallen die leidden tot slachtoffers geregistreerd.⁶¹ Er waren tussen augustus 2022 en juli 2023 6 veiligheidsincidenten, waarvan twee geweldsincidenten gericht op burgers.⁶²

In de provincie Hama, dat ook onder controle stond van de Syrische autoriteiten, vond aan het begin van de verslagperiode een intensivering plaats van de bombardementen door strijdkrachten van de Syrische autoriteiten en daaraan gelieerde militieën.⁶³ In westelijke en noordelijke delen van de provincie vielen vijf burgerslachtoffers bij aanvallen op steden en dorpen, die soms werden ondersteund door Rusland.⁶⁴ Voorts bleef ISIS aanvallen uitvoeren, met een gemiddelde van twee per maand in de eerste zes maanden van 2023.⁶⁵ Hierbij vielen ook burgerslachtoffers, voornamelijk in landelijk en woestijngebied in het oosten van deze provincie.⁶⁶ Verschillende vermeende aanvallen van ISIS richtten

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

⁵⁶ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/956], 15 December 2022, [url](#), para. 8; UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/775], 19 October 2022, [url](#), para. 6.

⁵⁷ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2022/775], 19 October 2022, [url](#), para. 6. 1365 Ezzi, M., What's New About the Sweida Protests in Southern Syria?, EUI MEDirections Blog [Blog], 12 December 2022, [url](#).

⁵⁸ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁵⁹ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8.

⁶⁰ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians, Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8

⁶¹ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁶² EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁶³ Etana Syria, Syria Military Brief: North-West Syria – 08 September 2022, 8 September 2022, [url](#).

⁶⁴ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/127], 21 February 2023, [url](#), Annex 1, p. 20; SHRC, Five civilians, including children, wounded by Assad artillery shelling, 20 January 2023, [url](#).

⁶⁵ NPA, 552 people in Syria fall victim to ISIS attacks in first half of 2023, 8 July 2023, [url](#).

⁶⁶ UN Security Council, Report of the Secretary-General [S/2023/284], 20 April 2023, [url](#), para. 31; BBC News, IS truffle picker attacks: At least 26 killed in Syrian desert ambush, 17 April 2023, [url](#); SOHR, Hama desert in April | 54 people killed including 36 civilians by ISIS

zich op burgers die truffels zochten.⁶⁷ Er waren tussen 1 augustus 2022 en 28 juli 2023 557 veiligheidsincidenten, waarvan 20 geweldsincidenten gericht op burgers⁶⁸ en er vielen in deze periode 76 burgerslachtoffers.⁶⁹ In 2022 verlieten 2400 ontheemden de provincie Hama, kwamen 1400 ontheemden de provincie in en waren er 600 ontheemden die zich verplaatsten binnen de provincie.⁷⁰ De eerste vijf maanden van 2023 waren dit respectievelijk 200, 240 en 115.⁷¹ Er is geen informatie waaruit de redenen voor de ontheemding weergeeft.

Gelet op voorgaande wordt voor Latakia, Damascus stad en provincie, Queneitra, Tartous en Hama, die (voor het grootste gedeelte) onder controle stonden van de Syrische autoriteiten, geen artikel 15c situatie geadviseerd. Het aantal veiligheidsincidenten, geweldsincidenten gericht op burgers en het aantal burgerslachtoffers was beperkt in deze gebieden. Specifiek voor Hama (waar relatief meer veiligheidsincidenten waren en burgerslachtoffers vielen) geldt dat het geweld – in ieder geval in de meeste gevallen – niet willekeurig was en niet is gebleken dat (de ook relatief beperkte) ontheemding plaatsvond als gevolg van het gewapend conflict.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
7 augustus 2023

Ons kenmerk
4825295

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

5.1 Toelichting

Informatie niet openbaar om redenen van internationale betrekkingen en diplomatie.

attacks and landmine explosions, 22 April 2023, [url](#); New Arab (The), Islamic State group kills 15 truffle hunters in Syria: war monitor, 24 March 2023, [url](#); NPA, 552 people in Syria fall victim to ISIS attacks in first half of 2023, 8 July 2023, [url](#).

⁶⁷ SOHR, Hama desert in April | 54 people killed including 36 civilians by ISIS attacks and landmine explosions, 22 April 2023, [url](#) en BBC News, IS truffle picker attacks: At least 26 killed in Syrian desert ambush, 17 April 2023, [url](#).

⁶⁸ EUAA analysis based on publicly available ACLED data. ACLED, Data Export Tool, Middle East (4 August 2023), [url](#).

⁶⁹ Monthly civilian fatalities figures for August 2022 – June 2023 shared by SNHR with EUAA; SNHR, 55 Civilians,

Including 16 Children, Four Woman, and Three Individuals Who Died due to Torture Documented Killed in July 2023 in Syria, 1 August 2023, [url](#), p. 8.

⁷⁰ UNOCHA, Syrian Arab Republic: IDP Movements Overview, Jan - Dec 2022 (As of 31 December 2022), 10 May 2023, [url](#).

⁷¹ UNOCHA, Syrian Arab Republic: IDP Movements, January 2023, 10 July 2023, [url](#); UNOCHA, Syrian Arab Republic: IDP Movements, February 2023, 28 July 2023, [url](#); UNOCHA, Syrian Arab Republic: IDP Movements, March 2023, 7 August 2023, [url](#); UNOCHA, Syrian Arab Republic: IDP Movements, April 2023, 7 August 2023, [url](#); UNOCHA, Syrian Arab Republic: IDP Movements, May 2023, 9 August 2023, [url](#).